

Doktori (PhD) értekezés tézisei

VARGA DIÁNA

**A MAGYAR FELSZÓLÍTÓ MONDATOK
SZERKEZETE**

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Nyelvtudományi Doktori Iskola
Vezetője: **Prof. É. Kiss Katalin**
egyetemi tanár, akadémikus

Elméleti Nyelvészeti Műhely

Témavezető: Prof. Surányi Balázs
egyetemi tanár

Piliscsaba
2014

1. CÉLKITŰZÉSEK, PROBLÉMAFELVETÉS

A magyar felszólító mondatok szerkezete című PhD értekezésben a magyar felszólító mondatok szerkezetét vizsgálom a generatív szintaxis keretein belül. Ezzel a mondattípussal a magyar nyelvészetben idáig a leíró és a funkcionalista nyelvészet foglalkozott részletesebben, a transzformációs generatív nyelvelmélet keretében mindmáig nem született átfogó elemzése. Disszertációm ezt a hiányt kísérli meg pótolni.

Munkám során felszólítóknak azokat a *-j* módjeles igét tartalmazó mondatokat tartom, amelyekben ige–igemódosító szórend uralkodik (*Menj el!*), és beágyazás esetén elhagyható élükről a *hogy* kötőszó (*Azt parancsolom, (hogy) menj el.*). A felszólító mondatok kapcsán szóba kerülnek az úgynevezett kötőmódú mondatok is. Kötőmódú mondatok azok, amelyekben igemódosító–ige szórend van, és beágyazás esetén nem hagyható el a *hogy* kötőszó (*Azt akarom, *(hogy) elmenj.*).

A felszólító mondatok témakörének vizsgálata során a következő jelenségekkel foglalkozom részletesen:

A: Az első megválaszolandó kérdés munkám során, hogy a morfológia szintjén felszólító- vagy kötőmódról kell-e beszélnünk. Ez a kérdés azért merül fel, mert a felszólító módnak tulajdonított *-j* módjel nem csak a felszólító mondatokban jelenhet meg.

- (1) Menj el!
- (2) Nem kell, hogy elmenj.
- (3) Lehetetlen, hogy elmenj.

A fenti három példa közül csak az elsőre mondhatjuk, hogy felszólító mondat. A (2)-es és a (3)-as példákban a beágyazott tagmondatot a tanulmányok egy része kötőmódú mondatként kezeli (többek között Pataki 1984, É. Kiss 2003, Tóth 2003, 2005). Azt látjuk tehát, hogy a *-j* módjellel mind a felszólító, mind a kötőmódú mondatok igéjén egyaránt megjelenhet. Felmerül tehát a kérdés, hogy a *-j* a felszólító- vagy a kötőmód jele-e.

B: A magyar felszólító mondatokról született irodalomban (többek között Pataki 1984, É. Kiss 2003) azt olvashatjuk, hogy a felszólító mondatok alapszórendje fordított, ige–igemódosító sorrendű (1). Dolgozatomban egy olyan elemzési javaslatot teszek, melynek segítségével előállítható ez a szórendi kívánalom.

C: További kutatandó terület a tiltó mondatok szerkezetének meghatározása. A felszólító mondatokkal foglalkozó irodalomban olvashatunk arról, hogy a tiltó mondatokban a tagadószónak egy speciális alakváltozata, a *ne* jelenik meg.

- (4) Nem méysz haza.
- (5) a. Ne menj haza!
b. *Nem menj haza!

A kérdés az, hogy a tiltó mondatoknak más-e a szerkezete, mint a *nem*-et tartalmazó tagadó mondatoké.

D: Az összetett mondatok kapcsán fontosnak tartom meghatározni, hogy milyen különbségek fedezhetők fel a szintaxis szintjén a felszólító és a kötőmódú mondatok között. A 2. és a 4. fejezetben az eddig született magyar irodalom alapján ismertetem, hogy a felszólító és a kötőmódú mondatokat három szempont mentén különböztethetjük meg egymástól:

1. A felszólító mondatokban fordított, ige–igemódosító szórend uralkodik (6a,b), míg a kötőmódú mondatokban egyenes (7a,b).

- (6) a. Felszólítalak, hogy menj el.
b. *Felszólítalak, hogy elmenj.
- (7) a. Nem kell, hogy elmenj.
b. *Nem kell, hogy menj el.

2. A felszólító mondatok éléről elhagyható a *hogy* kötőszó (8a,b), míg a kötőmódúak éléről nem (9a,b):

- (8) a. Felszólítalak, hogy menj el.
b. Felszólítalak, menj el.
- (9) a. Nem kell, hogy elmenj.
b. *Nem kell, elmenj.

3. A kötőmódú mondatok főnévi igeneves szerkezetekké alakíthatók (10a,b), míg a felszólítók nem (11a,b):

- (10) a. Töhötöm képtelen rá, hogy megtanuljon norvégul.
b. Töhötöm képtelen norvégul megtanulni.

(Pomozi 1991: (6), (6a))

(11) a. Kérem, hívjon meg egy sörrre!

b. *Egy sör meghívására kérem.

(Pomozi 1991: (13), (13a))

A beágyazott felszólító és kötómódú tagmondatok kapcsán kívánatos olyan szerkezeti elemzést adni, amelyből a fent ismertetett három jellemző levezethető. Ezt kísérem meg dolgozatom 4. fejezetében.

E: A felszólító mondatok vizsgálatakor úgy tűnik, hogy a felszólító mondatok olykor kétféle szórenddel fordulhatnak elő:

(12) Hazagyere nekem!

(13) Gyere haza nekem!

Az egyes magyar grammatikák (többek között Pataki 1984, É. Kiss 2003) egyetértenek abban, hogy a felszólító mondatok alapszórendje a fordított, ige-igemódosító szórend. Vagyis magyarázatot kell adni arra, hogy miért létezhet felszólítás mind a két szórenddel, valóban felszólító mondatnak tekinthető-e mind a két mondatípus.

Disszertációmban az itt ismertetett öt jelenségkörrel foglalkozom részletesebben.

2. A KUTATÁS MÓDSZERE

A kutatás egyik módszereként a korpuszelemzést alkalmaztam, melyet elsősorban a Magyar Történeti Szövegtár adatainak elemzése jelentette. A korpuszelemzés módszerét a főmondati kötómódú mondatokban megjelenő diskurzuspartikulák (*aztán, ám, nekem*) szerepének meghatározásakor alkalmaztam. A másik módszer egy

elfogadhatósági ítéleteken alapuló tesztelés volt. A kísérletet 35 anyanyelvi beszélővel végeztem el, akik 20 és 35 év közötti diplomás vagy épp felsőoktatásban résztvevő női és férfi adatközlők voltak vegyesen. A kísérlet lebonyolítása során a Praat szoftver MFC modulját használtam a megítélendő diskurzusok randomizálásához. A teszt 32 rövid párbeszédből állt, amelyből 16 valódi és 16 disztraktor volt. A beszélők feladata az volt, hogy a párbeszéd utolsó mondatát kellett megítélniük egy egytől ötig terjedő skálán a mondatok elfogadhatósága alapján, ahol az 1-es érték jelölte az elfogadhatatlan, az 5-ös pedig a teljesen természetes értékelést. Az elfogadhatósági ítéleteken alapuló tesztelést arra használtam, hogy meghatározzam a főmondati felszólító és a főmondati kötőmódú mondatok diskurzushasználati feltételeit.

3. A DISSZERTÁCIÓ FELÉPÍTÉSE ÉS LEGFONTOSABB TÉZISEI

Az értekezés első, bevezető fejezetében behatárolok a dolgozatomban vizsgálandó jelenségek/kérdések körét, néhány példa segítségével felvillantom a problémákat, amelyekre választ keresek, felvázolom az alkalmazott elméleti keretet, majd ismertetem a dolgozat felépítését. Ezt követően a második fejezetben kritikai szempontból sorra veszem a magyar grammatikákat, bemutatom, hogyan vélekednek az egyes szerzők a felszólító mondatokról. A magyar szakirodalmat három csoportra oszthatjuk az alapján, hogy milyen igemódokat feltételeznek a magyar nyelvben. Az első

csoportba azok a nyelvtanok tartoznak, amelyek a következő három igemódot különböztetik meg: kijelentő, felszólító és feltételes mód. Ide sorolható például Tompa (1962), illetve Kugler (2000). A második csoportba azok a munkák tartoznak, amelyek a meglévő három igemódot kibővítik egy negyedikkel, nevezetesen a kötőmóddal (többek között Pataki 1984, É. Kiss 2003, illetve Tóth 2003, 2005). Vagyis a második csoport szerzői úgy gondolják, hogy a kötőmód és a felszólító mód egyaránt létezik a morfológia szintjén, és azok paradigmája egybeesik. Az elméleti elegancia szempontjából azonban kívánatosabb volna, ha nem kellene két különböző jelentésű homofón morfémát feltételezni, hanem csak egyet, egy jelentéssel.

A világ nyelveinek nagy részében szinte csak második személyben, ritkábban esetleg harmadik személyben állhat a felszólító igealak. Vagyis a felszólítás paradigmája hiányos. Azt feltételezem, hogy a magyarban azért állhat a felszólító mondatok igéje minden számban és személyben, mert az a kötőmód morfológiai jelét viseli magán. Ez a feltételezésem a grammatikák harmadik csoportjának megállapításain alapul, ugyanis ez a csoport a következő három igemódról számol be: kijelentő, feltételes és kötőmód (Farkas 1992, Hegedűs 2004). Farkas (1992) és Hegedűs (2004) nyomán magam is azt feltételezem, hogy a morfológia szintjén csak kötőmódról beszélhetünk, ez a morfológiai jegy megjelenhet a szintaxisban is, azonban a felszólítást csak a szintaxisban kódoljuk.

Disszertációm harmadik fejezetében a magyar főmondati felszólító mondatok szerkezeti elemzésére teszek javaslatot. Ehhez

sorra veszem a kurrens nemzetközi irodalmat, megvizsgálom, hogy az egyes nyelvekre adott szerkezeti elemzések mennyiben alkalmazhatók a magyar felszólító mondatokra. Az irodalom az alapján határozza meg a felszólító mondatok szerkezetét, hogy van-e bennük valódi tiltás (vagyis hogy a tiltószó felszólító igealakkal kapcsolódik-e össze). Például Rivero (1994), illetve Rivero és Terzi (1995) azt állítják, hogy azokban a nyelvekben, amelyekben nem léteznek valódi tiltó mondatok, a mondat szerkezet bal periferiáján, a CP projekcióban található a felszólító jegy, míg a valódi tiltással rendelkező nyelvek esetén ugyanez a jegy a mondat szerkezetben lejjebb, az IP projekció szintjén helyezkedik el.

$$(14) \quad [_{CP} C^0 [_{NegP} Neg^0 [_{IP} I^0 [_{VP} V^0]]]]$$

(Rivero, 1994: (20), Rivero és Terzi 1995: 306)

Ezzel az elemzéssel nem mindenki ért egyet. Többek között Zanuttini (1991, 1994, 1997), illetve Han (1998, 2001) azt állítják, hogy a felszólító jegynek minden nyelvben egységesen a CP projekcióban kell elhelyezkednie. Szerintük a valódi tiltás meglétét, illetve hiányát más okokra kell visszavezetnünk. Zanuttini szerint a felszólító mondatok szerkezete hiányos (defektív), és ez a defektivitás az oka, hogy nem jelenhet meg bizonyos nyelvekben valódi tiltás. Han szerint azokban a nyelvekben nincs valódi tiltás, amelyekben a tiltószó nagyobb hatókörű, mint a felszólító operátor. Dolgozatom 3.1-es alfejezetében amellet érvelek, hogy egyik elmélet sem ad minden nyelvre kiterjedő, kielégítő magyarázatot ennek a problémának a tárgyalása során. A 3.2-es részben egy

lehetséges elemzést adok a magyar főmondati felszólító mondatok szerkezetére nézve. Vitatom többek között Zanuttini (1991, 1994, 1997), illetve Platzack és Rosengren (1998) elméletét, miszerint a felszólító mondatoknak hiányos (defektív) szerkezete volna, ami a felszólító ige morfológiai defektivitásával hozható összefüggésbe. Potsdam (1998) elemzéséhez hasonlóan azt gondolom, hogy a magyar felszólító mondatoknak ugyanolyan szerkezetük van, mint az összes többi mondattípusnak. Átvészem Zanuttini (1991, 1994, 1997) és Han (1998, 2001) megállapítását, miszerint a direktív illokúciós operátor¹ a mondat szerkezet legtetetjén, a CP/ForceP² projekcióban található. Cáfolom Platzack és Rosengren (1998) álláspontját, miszerint a felszólító mondatokból hiányzik a FinP és ezzel együtt a TP és a MoodP projekció. Különböző határozótesztek alapján azt javaslom, hogy a magyarban éppen a FinP projekció fejébe mozog a felszólító igealak, és ezzel a mozgatással áll elő az ige-igemódosító szórend.

(15) a. Menj haza!

b. [_{ForceP} OP [_{Force'} Force⁰ [_{FinP} [_{Fin'} menj_i [_{PredP} haza [_{Pred'} t_i [_{TP} [_{T'} t_i [_{MoodP} [_{Mood'} t_i [_{VP...}]]]]]]]]]]]]]]]]]]]]]].

---

¹ Han (1998) szerint ez a direktív illokúciós operátor egy irreális modalitású propozíciót vesz fel argumentumaként. A direktív erőt olyan függvényként határozza meg, amely vesz egy propozíciót, és átalakítja direktív akcióvá. Ez egy instrukció a hallgató felé, hogy a feladatot vegye fel a tervhalmazába. A tervhalmaz feladatok halmaza, amely meghatározza a hallgató szándékát, és tartalmazza azokat a feladatokat, amelyeket a hallgató szándékozik véghezvinni.

² Elméletfüggő, hogy melyik projekciót tekintjük a legmagasabbnak a szerkezetben. Ebben a dolgozatban Rizzi (1997) szétszakított CP-re vonatkozó analizisét követem, vagyis a CP-réteget ForceP-re és FinP-re bontom szét; a topikot, a fókuszot, a fókusztagadást és a mondattagadást pedig a két projekció között helyezem el:

[_{ForceP} Force [_{TopP*} Top [_{NegP} Neg [_{FocP} Foc [_{NegP} Neg [_{FinP} Fin...]]]]]]]]]]]]]]]]]]]]].

Rögnvaldsson (1998) az óskandináv nyelvekről, Portner (2007) a koreairól, Crnić és Trinh (2009) az angolról azt állítja, hogy létezik az adott nyelvekben beágyazott felszólítás. Disszertációm 4.3-as pontjában bemutatom, hogy a magyarban is léteznek beágyazott felszólító mondatok. Ez a mondatípus három teszt (szórendi sajátosságok, kötőszó elhagyhatósága, főnévi igeneves szerkezetű alakítás) segítségével jól elkülöníthető a kötőmódú beágyazástól. A fejezetben amellet is érvelek, hogy a magyarral rokon nyelvek közül például az udmurtban fellelhető ez a mondatípus. A 4.4-es részben egy olyan lehetséges szerkezeti elemzést adok a magyar beágyazott felszólító mondatokra, amely nemcsak a kötőmódú és a felszólító beágyazott mondatok szórendi különbségét, de a kötőszó elhagyhatóságát is magyarázza. A szórendi különbséget a direktív illokúciós operátor meglétéhez, illetve hiányához kötöm. Azt feltételezem, hogy a ForceP-ben levő direktív illokúciós operátor erős idő- és módjegyű FinP-t követel meg, így a felszólító mondatokban az igenek kötelezően a nyílt szintaxisban, jegyellenőrzés céljából oda kell mozognia (18a,b). Ez az operátor nem jelenik meg a beágyazott kötőmódú mondatokban, így azokban az ige semleges pozícióbeli helyén marad, megmarad a semleges igemódosító–ige szórend (17a,b). A kötőszó elhagyhatóság kapcsán azt feltételezem, hogy a két beágyazott mondatípusban két különböző *hogy* kötőszó áll.

Az egyik az, amelyik megjelenik a kötőmódú tagmondatok élén, és van egy [conj] jegye.³ A másik pedig az, amelyik az összes többi mondat típusban megtalálható. A kötőmódú alárendelés esetén a kötőszó hordozza a [conj] jegyet, amit a főmondati predikátum követel meg. Vagyis a főmondat igéje a mondatbevezetőn keresztül határozza meg a szelektált mondat típusát. Így, ha elhagynánk a tagmondat éléről a [conj] jegyű kötőszót, nem elégülne ki a főmondati predikátum szelekciós megköötése, miszerint a beágyazott tagmondatnak [conj] jegyű ForceP-kategóriának, ennél fogva kötőmódúnak kell lennie (17a,b). Ezzel szemben a beágyazott felszólítás esetén a főmondat igéje nem a mondatbevezetőn keresztül határozza meg a szelektált mondat típusát, vagyis a felszólító beágyazás esetén nem a kötőszó hordozza a szelektált [imp] jegyet, hanem maga a direktív illokúciós operátor, ami a ForceP-ben található (18a,b).

- (17) a. Megengedem, hogy hazamenj.
 b. [_{PredP} meg [_{Pred'} engedem [... [_{ForceP} [_{Force'} hogy [conj]
 [_{PredP} haza [_{Pred'} menj [...]]]]]]]]]

---

³ Vannak nyelvek, amelyekben a kötőmódú alárendelés élén egy speciális kötőszó áll, ezért lehetséges a magyarrá nézve az a feltételezés, miszerint a beágyazás élén egy a többitől eltérő [conj] jegyű kötőszó áll. Ilyen például az orosz, amelyben kötőmódú beágyazás esetén a *чтобы* kötőszót használják, kijelentő alárendelések élén pedig a *что* mondatbevezetőt. Ilyen továbbá a lengyel nyelv is, ahol a kötőmódú alárendelés élén a *żebyś* kötőszó áll, kijelentő tagmondat élén a *że*.

Ты хочешь, чтобы я прочитал эту книгу?   orosz
 te akarod hogy én elolvassam ezt könyvet
 'Azt akarod, hogy elolvassam ezt a könyvet?'

- (18) a. Megparancsolom, (hogy) menj haza.
 b. [_{PredP} meg [_{Pred'} parancsolom [... [_{ForceP} OP [_{Force'} Force⁰
 [_{SubP} [_{Sub'} hogy [_{FinP} [_{Fin'} menj_i [_{PredP} haza
 [_{Pred'} t_i [...]]]]]]]]]]].

Disszertációm 5. fejezetében a szinkrón generatív szintaktikai irodalomban még nem vizsgált, speciális szórendű felszólító jelentésű mondat szerkezettel foglalkozom. Célom, hogy az *(Aztán) haza (ne) gyere (nekem)!* típusú mondatokra egy lehetséges szerkezeti elemzést adjak, és meghatározzam a diskurzushasználati feltételeit. Az 5.1-es és az 5.2-es alfejezetekben kétféle elemzési lehetőséget ismertetek. Az egyik elemzés azt mondja, hogy ezek a típusú mondatok speciális szórendű felszólító mondatok, míg a másik főmondati pozíciójú kötőmódú mondatként kezeli őket. Munkám során az utóbbi mellett kötelezem el magam. Han (2001) nyomán azt feltételezem, hogy az ilyen típusú mondatok élén egy kötőmód (*subjunctive*) operátor áll, ami kiváltja a kötőmód megjelenését a mondatban. Ez az operátor abban különbözik a felszólító mondat szerkezetben található felszólító operátortól, hogy nem hordoz illokúciós erőt szemantikailag, csak pragmatikailag. Han (2001) szerint ez a kötőmód (*subjunctive*) operátor hordozza az irreális modalitás tartalmát, és idézi elő a kötőmód megjelenését a mondatban. Mindezeket figyelembe véve az *(Aztán) haza (ne) gyere (nekem)!* típusú mondatoknak a következő szerkezetet tulajdonítom:

- (19) a. Hazagyere!
 b. [_{CP} [_C Subj-Op] [_{PredP} haza [_{Pred'} gyere [...]]]]!

Az 5.3-as alfejezetben az *(Aztán) haza ne gyere (nekem)!* típusú mondatoknak a tiltó formáját elemzem. Azt feltételezem, hogy az igemódosító–tagadószó–ige szórend úgy áll elő ezekben a mondatokban, hogy a tagadószó a NegP projekció fejében van, és az igemódosító a specifikálóba mozog.

(20) a. Haza ne gyere!

b. $[_{CP} [_C \text{Subj-Op}] [_{NegP} \text{haza}_i [_{Neg'} \text{ne} [_{NNP} [_{NN'} \text{gyere}_j$
 $[_{PredP} t_i [_{Pred'} t_j [\dots]]]]]]]]]]!$

Disszertációm 5.4-es és 5.5-ös alfejezetében a főmondati kötőmódú mondatok diskurzushasználati sajátosságaival foglalkozom. Azt mutatom ki egy kísérlet keretein belül, hogy a főmondati kötőmódú mondatokat csak akkor használhatjuk, ha az esemény vagy a felszólítás alapjául szolgáló propozíció a diskurzusban adott, pontosabban elvárt státuszú. Továbbá azt is kimutatom, hogy ezek a mondatok természetesebbnek hatnak, ha a dolgozatban vizsgált három diskurzuspartikula (*aztán, ám, nekem*) valamelyikét, vagy azok kombinációit tartalmazzák (vö.: *Hazagyere nekem! Aztán hazagyere! Aztán hazagyere nekem!*), ugyanis ezek a partikulák a diskurzusban adottságot hivatottak jelezni.

HIVATKOZOTT IRODALOM

- Crnič, Luka – Trinh, Tue. 2009. Embedding Imperatives. In: Suzi Lima – Kevin Mullin – Brian Smith (szerk.), *Proceedings of NELS 39*. Amherst: GLSA.
- Dömötör Éva – Varga Diána. 2013. Főmondati kötőmód diskurzuspartikulákkal. In: Gécseg Zsuzsanna (szerk.), *LingDok13. Nyelvész Doktoranduszok Dolgozatai*. Szeged: SZTE. – megjelenés alatt
- É. Kiss Katalin – Kiefer Ferenc – Siptár Péter. 2003. *Új magyar nyelvtan*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Farkas, Donka. 1992. Mood Choice in Complement Clauses. In: Kenesei István – Pléh Csaba (szerk.), *Approaches To Hungarian 4*: 207–24. Szeged: JATE.
- Han, Chung-hye. 1998. *The structure and interpretation of imperatives: mood and force in Universal Grammar*. University of Pennsylvania, PhD disszertáció.
- Han, Chung-hye. 2001. Force, Negation and Imperatives. *The Linguistic Review* 12: 4: 289-325.
- Hegedűs Rita. 2004. *Magyar nyelvtan – Formák, funkciók, összefüggések*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Kugler Nóra. 2000. Az igeragozás. In: Keszler Borbála (szerk.), *Magyar grammatika*, 104–126. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Palmer, Frank Robert. 1986. *Mood and Modality*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Pataki Pál. 1984. A francia subjontif és a magyar kötőmód. *Általános Nyelvészeti Tanulmányok XV*: 207–218.
- Platzack, Christer – Rosengren, Inger. 1998. On the subject of imperatives: A Minimalist account of the imperative clause. *Journal of Comparative Germanic Linguistics* 3: 177-224.
- Pomozi Péter. 1991. Néhány gondolat a magyar “konjunktívusz”-ról. *Dolgozatok a magyar mint idegen nyelv és a hungarológia köréből* 26: 1-13.
- Portner, Paul. 2007. Imperatives and modals. *Natural Language Semantics* 15: 351-383.
- Potsdam, Eric. 1998. *Syntactic Issues in the English Imperative*. New York: Garland.
- Rivero, Maria-Luisa. 1994. Negation, imperatives and Wackernagel effects. *Rivista di Linguistica* 6: 91–118.
- Rivero, Maria-Luisa – Terzi, Arhonto. 1995. Imperatives, V-movement and logical mood. *Journal of Linguistics* 31: 301–332.
- Rizzi, Luigi. 1997. The Fine Structure of the Left Periphery. In: Liliane Haegeman (szerk.), *Elements of Grammar*. Dordrecht: Kluwer.
- Rögnvaldsson, Eiríkur. 1998. *The syntax of the imperative in Old Scandinavian*. Kézirat, University of Iceland.
<https://notendur.hi.is/eirikur/imp.pdf>
- Rus, Dominik. 2005. Slovenian embedded imperatives. In: Corinne Brandstetter – Dominik Rus (szerk.), *Working Papers in Linguistics*, 153-183. Georgetown: Georgetown University.

- Sadock, Jerrold M. – Zwicky, Arnold M. 1985. Speech act distinctions in syntax. In: Timothy Shopen (szerk.), *Language Typology and Syntactic Description*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sheppard, Milena Milojević – Golden, Marija. 2002. (Negative) Imperatives in Slovene. In: Sjef Barbiers – Frits Beukema – Wim van der Wurff (szerk.), *Modality and its Interaction with the Verbal System*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Tompa József. 1962. *A mai magyar nyelv rendszere*. I-II. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Tóth Enikő. 2003. A magyar kötőmódról. In: Hoffmann István — Kis Tamás (szerk.), *Magyar nyelvjárások 41.*, 617-26. Debreceni Egyetem.
- Tóth Enikő. 2005. Az alárendelt mellékmondatbeli kötő-, ill. felszólító módról. In: Sinkovics Balázs (szerk.), *LingDok4*. 175-93. Szeged: SZTE.
- Zanuttini, Raffaella. 1991. *Syntactic Properties of Sentential Negation: A Comparative Study of Romance Languages*. University of Pennsylvania, PhD disszertáció.
- Zanuttini, Raffaella. 1994. Speculations on negative imperatives. *Rivista di Linguistica* 6: 67–89.
- Zanuttini, Raffaella. 1997. *Negation and Clausal Structure: a Comparative Study of Romance Languages*. Oxford: Oxford University Press.

4. A TÉMÁBAN VÉGZETT PUBLIKÁCIÓS TEVÉKENYSÉG

Publikációs jegyzék

2011 A felszólító mondatok szerkezete

Magyar Nyelv 107/1: 60-72.

2011 A mód, a modalitás és az imperatív operátor viszonya a magyar felszólító mondatokban

In: Parapatics Andrea (főszerk.), *Félúton 7. Konferencia Kötet*. Budapest: ELTE-BTK.

2012 A magyar felszólító mondatok szerkezete

In: Gécseg Zsuzsanna (szerk.), *LingDok11*. 253-271. Szeged: SZTE.

Megjelenés előtt:

Főmondati kötőmód diskurzuspartikulákkal

(társszerző: Dömötör Éva)

In: Gécseg Zsuzsanna (szerk.), *LingDok13*. Szeged: SZTE.

Konferencia előadások

- 2009 *A felszólító mód helye a magyar mondat szerkezetben*
XXIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
(OTDK) – 3. helyezés
Szeged, 2009. április 16-18.
- 2010 *A magyar felszólító mondatok szerkezete*
Nyelvészdoktoranduszok 14. Országos Konferenciája
(LingDok 14.)
Szeged, 2010. november 30-december 1.
- 2011 *A felszólító mondatok szerkezete*
Piliscsabai Nyelvészkör
(PiNyek)
Piliscsaba, 2011. április 9.
- 2011 *A mód, a modalitás és az imperatív operátor viszonya a magyar felszólító mondatokban*
7. Félúton Konferencia
Budapest, 2011. október 6-7.

- 2012 *Dependent imperatives exist: Evidence from Finno-Ugric*
[Léteznek alárendelt felszólító mondatok: bizonyíték a finnugor nyelvekből]
(társelőadó: Tánczos Orsolya)
The 14th Annual Conference of the English Department
(ACED 14.)
Bukarest, 2012. május 31-június 2.
- 2012 *Főmondati kötőmód diskurzupartikulákkal*
(társelőadó: Dömötör Éva)
Nyelvészdoktoranduszok 16. Országos Konferenciája
(LingDok 16.)
Szeged, 2012. november 29-30.
- 2013 *Főmondati kötőmód a magyarban*
Nyelvészdoktoranduszok 17. Országos Konferenciája
(LingDok 17.)
Szeged, 2013. november 28-29.

Elfogadott absztrakt

- 2012 *Subjunctive in Hungarian main clauses: word order and interpretation* [Főmondati kötőmód a magyarban: szórend és interpretáció]
14th Seoul International Conference on Generative Grammar
(SICOGG 14)
Dél-Korea, Szöul, 2012. augusztus 6-9.